

зміну клімату, є критично важливим для стійкості туризму як сектора економіки, і якщо він відступить від зміни клімату, це призведе до суттєвої шкоди економіки регіону та його природному стану.

Список використаних джерел:

1. Jung Wan Lee, Michael Kwag: Green Growth and Sustainability: The Role of Tourism, Travel and Hospitality Service Industry in Korea. *Journal of Distribution Science* 11-7, 15–22 (2013).

2. Sartín-Cejas, R.R. & Sánchez: Ecological footprint analysis of road transport related to tourism activity: The case for Lanzarote Island. *Tourism Management* 31(1), 98–103 (2010).

3. Simone Marsiglio: Economic growth and environment: Tourism as a trigger for green growth. *Tourism Economics* 21-1 (2015).

4. Alexandra Law, Terry DeLacy: A green economy indicator framework for tourism destinations. *Journal of Sustainable Tourism* 25(4), 57–69 (2019).

5. Черчата А. О. Особливості застосування «зелених» технологій в управлінні ланцюгами постачань. *Логістика майбутнього: ефективні рішення для торгівлі: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 12 березня 2019 р. Київ: КНТУ, 2019. – С. 153 – 155.*

6. Черчата А. О., Охріменко О. В. Зелена економіка крізь призму концепції сталого розвитку. *Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 11-12 квітня 2019 р. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. С. 295 – 297.*

7. Why New Business Models Matter for Green Growth [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k97gk40v3ln-en.pdf?expires=1588101287&id=id&accname=guest&checksum=8B0DF544096008C208A963F5BDAC4E0F>

УДК:332.1:330

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Павлишин Д. Р.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: danulo10198@gmail.com

Сьогодні кожний регіон в Україні намагається максимально ефективно використовувати наявні ресурси для подальшого розвитку, здійснює пошук нових можливостей використання свого потенціалу. Аналізуючи світові соціально-економічні тенденції, можна стверджувати, що одним із перспективних напрямів у цій сфері є прискорений розвиток регіональної

інфраструктури та підвищення рівня інфраструктурної забезпеченості основних складових господарського комплексу регіону.

Інфраструктура класично вважається обов'язковим компонентом будь-якої цілісної економічної системи, у тому числі регіональної. З одного боку, вона являє собою складову частину загального устрою економічного життя, що носить підлеглий, допоміжний характер, і забезпечує стійкий соціально-економічний розвиток регіону, а з іншого боку, визначає тактичні й стратегічні орієнтири розвитку різних видів економічної діяльності й освоєння регіонального простору.

Таким чином, умовою ефективного розвитку регіону є розвиток його інфраструктури, що обумовило актуальність даного дослідження.

Відмітимо, що лінгвістична сутність терміну «інфраструктура» визначена досить давно – у перекладі з латині вона означає «основу», «фундамент».

В дослідженнях українських вчених останніми роками з'явилися нові підходи до визначення сутності інфраструктури. Так, інфраструктуру визначають по-різному:

- як комплекс взаємопов'язаних об'єктів і мереж, що забезпечують функціонування господарства;
- інфраструктура – система комунікацій, об'єктів, споруд, а також організацій та установ, що забезпечують життєдіяльність суспільства;
- інфраструктурою називають сукупність споруд, будівель, інженерно-технічних систем, необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва та забезпечення умов життєдіяльності суспільства;
- іноді інфраструктурою називають комплекс так званих інфраструктурних галузей господарства – транспорт, зв'язок, освіту, охорону здоров'я та ін. [1; 2].

Термін "інфраструктура" в сучасному розумінні - це основа, підґрунтя, фундамент якоїсь економічної системи та її підсистем, її внутрішня будова, що забезпечує цілісність системи.

На сьогодні основні напрями трансформації інфраструктурного облаштування регіонального розвитку базуються на відповідних положеннях загальнодержавної програми Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» [3].

Будь-який регіон є складним та багатовимірним територіальним утворенням, яке потрібно розглядати як складну, відкриту, динамічну, соціально-економічну систему з особливою природою та властивостями. Щоб забезпечити цілісність та збалансованість регіону як будь-якій складній системі, потрібен фундамент. Такі "фундаментальні" функції мають виконуватись численними підприємствами та організаціями, які в сукупності складають регіональну інфраструктуру.

Завдяки інфраструктурі забезпечуються стійкість регіону та його розвиток. Виходячи з функцій та соціально-економічного змісту регіональну інфраструктуру можна визначити як комплекс підприємств та організацій, що забезпечують умови нормального функціонування економічної системи регіону та життєдіяльності населення на його території [4].

Однак недостатній рівень інфраструктурної забезпеченості сприяє утриманню процесу розвитку та розміщення продуктивних сил, породжує витрати на формування первісної техніко-технічної та виробничої бази. У зв'язку з цим, всі цільові програми, орієнтовані на регіональний розвиток соціально-економічної сфери, вимагають врахування сформованого рівня інфраструктурного потенціалу кожного регіону України.

Як відомо, Україна відноситься до держав з недостатнім рівнем розвитку інфраструктурного забезпечення. Дослідники зазначають, що сучасний рівень забезпечення країни та її регіонів об'єктами інфраструктури значно відстає від вимог часу і становить 40–52 % від нормативного, територіальна структура його неоднорідна та надто диференційована від центру до периферії, і все це, у підсумку, не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал економічного зростання.

Дійсно, регіони України відрізняються наявним потенціалом розвитку інфраструктурного забезпечення. Проте для більшості з них характерними є приблизно однакові фактори, які перешкоджають або ж сприяють розвитку інфраструктури. Зокрема, сильними сторонами розвитку інфраструктурного забезпечення регіонів України на сьогоднішній день є: для житлово-комунального господарства – збільшення частки приватного сектору, швидке нарощування обсягів житлового будівництва переважно в міських поселеннях; для охорони здоров'я – достатньо розгалужена мережа закладів усіх форм власності, які надають широкий спектр послуг жителям України; для освіти – розгортання мережі вищих навчальних закладів; для пасажирського транспорту – достатньо розгалужена мережа транспортних шляхів, створення значної кількості маршрутів мікроавтобусів переважно в містах, що покращує транспортну доступність; для зв'язку – зростання обсягів надання послуг і розвитку засобів та мереж зв'язку, розвиток ринку сучасних інформаційних технологій та послуг, мережі Інтернет.

Разом з тим, слабкими сторонами сучасного інфраструктурного забезпечення регіонів країни є: для житлово-комунального господарства – низький рівень забезпеченості загальною житловою площею, низький рівень житлової забезпеченості вразливих верств населення, низький рівень надання житлово-комунальних послуг; для охорони здоров'я – потреба у реконструкції та модернізації державної і комунальної інфраструктури охорони здоров'я, недостатнє укомплектування закладів середнім медичним персоналом, повільне впровадження сучасних методик медичного обслуговування; для освіти – проблеми з укомплектуванням закладів педагогічним персоналом, труднощі у забезпеченості підручниками і

методичною літературою, недостатня комп'ютеризація освітнього процесу [5]; для пасажирського транспорту – високий рівень зносу більшості рухомого складу, підвищення цін внаслідок використання застарілого рухомого складу; для зв'язку – потреба у повному технічному переоснащенні системи зв'язку, відсутність єдиної інформаційної мережі, недостатність впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

В свою чергу, одним з найбільш вагомих чинників, які стримують розвиток інфраструктури в сучасних умовах, слід вважати недостатній рівень фінансового забезпечення. Це обумовлює вкрай нерівномірний розвиток її складових. Для України в цілому та її регіонів зокрема характерним є те, що в останні роки держава основну частину бюджетних коштів спрямовує на соціальну інфраструктуру. Дана ситуація формує нестачу коштів для інших складових інфраструктури і це зумовлює необхідність у регулюванні державою інвестиційних потоків до основних системоутворюючих ланок інфраструктури – виробничої та ринкової.

На процес інвестування, як відомо, значний вплив справляють деякі чинники, що перешкоджають цьому процесу, і основними з них є – нестача самих інвесторів, нестача стимулів інвестування, нерозвиненість адекватної інфраструктури і т. д. Нестача інвесторів в Україні зумовлена в основному відсутністю інвесторів, які готові взяти на себе ризик, пов'язаний з інвестиціями в інфраструктуру. Серед факторів, що здатні послабити стимули інвестування, можна назвати такі, як політична нестабільність, високі темпи інфляції та низька доходність інфраструктурної сфери. Щодо наявності відповідного рівня інфраструктури, то в регіонах країни на даний час вона розвивається досить повільно і нерівномірно.

Таким чином, з огляду на стан інфраструктурного забезпечення в цілому, необхідність корінної модернізації в цьому секторі є цілком очевидною. Основою перспективного розширеного розвитку інфраструктури України повинна бути інформаційна та організаційна інтеграція підприємств інфраструктурного комплексу з науковими та інвестиційними структурами.

Список використаних джерел:

1. Бутирська І.В. Інфраструктурне забезпечення регіонального розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення : [монографія] / І.В. Бутирська. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 238 с.
2. Сотниченко Л.Л. Визначення рівня розвитку інфраструктури регіонів України / Л.Л. Сотниченко // *Фінанси, учет, банки.* – № 1(20). – 2014. – С. 246–254.
3. Постанова КМУ «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 06.08.2014 №385 // *Відомості Верховної Ради України.*
4. Andrusiv, U., Simkiv, L., Dovgal, O., Demchuk, N., Potryvaieva, N., Cherchata, A., Popadynets, I., Tkachenko, G., Serhieieva, O & Sydor, H. (2020).

Analysis of economic development of Ukraine regions based on taxonomy method. *Management Science Letters*, 10(3), 515-522. doi: [10.5267/j.msl.2019.9.029](https://doi.org/10.5267/j.msl.2019.9.029)

5. Kinash, I., Andrusiv, U., Golovnia, O & Popadynets, I. (2019). Aspects of the formation and development of innovation infrastructure in Ukraine. *Management Science Letters*, 9(13), 2403-2414.

УДК:339.332

ПРОЯВИ ЕКСКЛЮЗИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Попадинець Н. М.

*ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України»*

e-mail: popadynets.n@gmail.com

тел. 096-945-90-98

Ефективність функціонування регіональних товарних ринків сьогодні є детермінантою формування ендогенно орієнтованої моделі розвитку України. Витіснення продукції вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку та зниження її конкурентоспроможності на світових ринках не сприяють процесам довгострокового економічного зростання. Наслідки надмірної екзогенізації регіональних товарних ринків спонукають переглянути пріоритети їх формування у розрізі розвитку торгівлі та окремих сфер виробництва для реалізації політики імпортозаміщення та нарощення рівня споживання вітчизняної продукції шляхом підвищення її якості та конкурентоспроможності, що дозволить покращити кон'юнктуру внутрішнього споживчого ринку.

Налагодження процесу розвитку торгівлі на регіональних ринках під впливом низки зовнішніх чинників в умовах євроінтеграційних прагнень держави є доволі складними. В економіці, як і будь-якій іншій науці, для врегулювання процесів розвитку прийнято використовувати відповідні механізми – як інструменти для вирішення практичних проблем. Не є винятком торгівля на внутрішньому ринку [1].

За 2019 рік сфера торгівлі показує зростання індексу фізичного обсягу обігу роздрібною торгівлі, який в Україні щодо 2018 року становив 110,5%. Серед регіонів найбільше зростання обігу роздрібною торгівлі у 2019 році, порівняно з 2018 роком, спостерігалось в Київській (на 20,0%), Вінницькій (на 18,6%), Тернопільській (на 17,5%) і Луганській (на 16,0%) областях (рис. 1).

Однак, попри позитивні тенденції розвитку роздрібною торгівлі в регіонах, сьогодні проявляється низка ексклюзивних чинників, які перешкоджають сталому розвитку внутрішньої торгівлі.